

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

8847-2016 (041)

Vuoden 2017 talousarvioehdotus ja vuosien 2017 -2020 taloussuunnitelmaehdotus

Tiivistelmä: -

Kh § 414

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell, johtaja Jukka Laiho ja controller Valtteri Mikkola 17.10.2016:

Lähtökohdat ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2015 § 197 voimassa olevan taloussuunnitelman vuosille 2016-2019. Taloussuunnitelman tavoitteena oli saavuttaa talouden tasapaino vuoteen 2018 mennessä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi taloussuunnitelmakauden tarkistetut suunniteluluvut 20.6.2016 § 122. Koko taloussuunnitelmakauden aikana kaupungin nettokäyttömenojen kasvu on maltillisella tasolla. Tulorahoituksen heikko kehittyminen on siirtänyt tasapainotavoitteen saavuttamista uuden suunnittelukauden lopulle.

Sote- ja maakuntauudistus

Merkittävin kuntien toimintaan ja palvelujen tuottamistapaan vaikuttava hanke on käynnissä oleva sote- ja maakuntauudistus. Uudistuksen vaikutuksista kuntien talouteen on tehty ensimmäisiä alustavia arvioita, mutta kaupungin taloussuunnittelun tueksi niistä ei vielä ole. Taloussuunnitelma muodostetaan nykyisten toimintojen jatkuvuuden periaatteella, kunnes täsmällistä tietoa uudistuksen toteuttamistavasta on riittävästi.

Meriteollisuuden tilauskanta

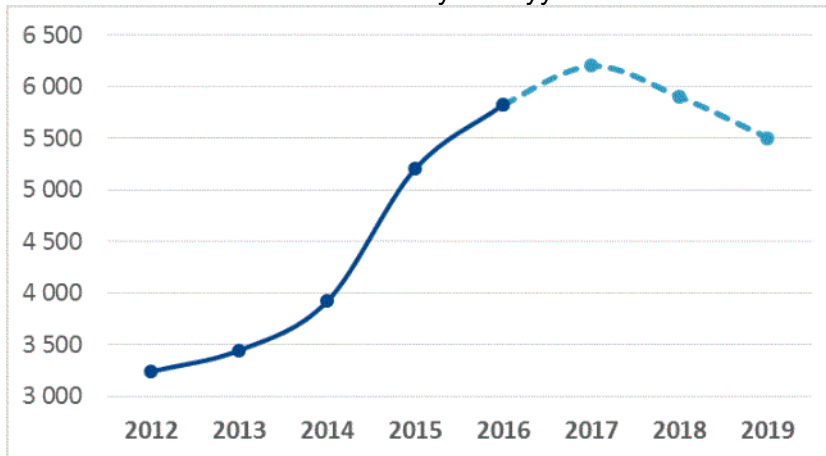
Telakan tilauskanta parantaa Turun seudun työllisyyttä pitkälle tulevaisuuteen. Muutokset ovat hitaita, ja ensin työllistyy ammattitaitoisin työvoima. Kunnallisverotulojen näkökulmasta vaikutukset ovat vähäiset: välitön vaikutus syntyy työvoiman siirtyessä ansiosidonnaiselta päivärahalta palkkatyöhön. Väilillisiä positiivisia vaikutuksia syntyy muuttoliikkeestä ja muun teollisuuden sekä palvelujen kysynnän kasvusta. Paraneva työllisyys myös parantaa terveyden ja hyvinvoinnin tasoa sekä vähentää sosiaalipalvelujen kustannuksia. Toisaalta telakan pitkä tilauskanta rohkaisee Turun seudulle tapahtuvaan kokonaisten perheiden muuttoon, mikä lisää kaupungin järjestämien palvelujen kysyntää. Taloussuunnittelukaudella tuotot ja kustannukset on varovaisuuden periaatteella arvioitu samansuuruisiksi.

Työllisyys

Viime vuosina kasvanut työttömyys on haastanut kaupungin taloutta. Vuonna 2008 ennen globaalia taantumaa työttömyysprosentti oli 9,9 %. Kuluva vuoden elokuussa vastaava luku oli 16,7 %. Työttömien määrä on tällä aikajaksoilla lähes kaksinkertaistunut.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Pitkäaikaistyöttömyys on merkittävin tekijä kuntien työllisyyskustannuksissa. Vuonna 2008 pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli noin 18 %. Vuoteen 2010 mennessä osuus oli jo 28 % ja tänä vuonna osuus on 38 %. Globaalin taloustilanteen heikkeneminen vaikutti siis nopeasti Suomenkin talouteen, joka näkyi reippaana nousuna työttömyydessä, korostuneesti pitkäaikaistyöttömyydessä. Alueen talouskasvun ennakoitaan kääntävän pitkäaikaistyöttömyyden loivaan laskuun.

Pitkäaikaistyöttömien määrä 2012-2016 (henkilöä, elokuun tilanne)

Vuoden 2016 aikana työttömyys on pysynyt edellisen vuoden tasolla, mutta pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu on jatkunut. Työmarkkinatuki uudistus on lisännyt kuntien kustannusvastuuta. Kunnan maksuosuus on vuosina 2011-2015 lähes kolminkertaistunut. Vuonna 2015 Turku maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta 24,1 miljoonaa euroa (muutos + 59,5 % vuodesta 2014).

Vuoden 2016 aikana kehitys on huomattavasti maltillisempaa edellisiin vuosiin verrattuna, mutta edelleen kustannusten ennakoitaan kasvavan. Tammi-elokuussa kustannukset ovat kasvaneet 4,3 % edellisen vuoden vastaavaan tarkastelujaksoon verrattuna. Talouden elpymisellä on suurin vaikutus työllisyystilanteen parantumiseen ja työllisyyskustannusten kehitykseen, mutta myös kaupungin toimenpiteillä on ollut kustannuskasvua hillitsevä vaikutus.

Kilpailukyky sopimus

Kilpailukyky sopimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua ja parantaa työllisyyttä. Myös kuntatalous hyötyy pidemmällä aikavälillä yleisestä talouskasvusta ja työllisyyden paranemisesta. Lyhyellä aikavälillä kilpailukyky sopimus on julkista taloutta heikentävä. Valtaosa julkista taloutta heikentävästä vaikutuksesta kohdistuu valtiontalouteen. Taakkaa kuitenkin osin jaetaan vähentämällä kuntien valtionosuuksia.

Kilpailukyky sopimus alentaa kuntien verotuloja palkkasumman ja työntekijä maksujen muutosten kautta. Verotulojen aleneminen kompensoidaan osittain kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Sopimuksen arvioidaan alentavan kuntien työvoimakustannuksia noin 700 milj. eurolla vuonna 2017. Työnantajamaksujen alenemisesta ja lomarahaleikkauksesta seuraava säästö toteutuu välittömästi, sen sijaan työajan pidennyksestä syntyvän säästön arvioidaan realisoituvan asteittain.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Kuntien valtionosuuksia alennetaan siten, että lomarahaleikkausta vastaava säästö vähennetään täysimääräisesti ja työajan pidennyksen arvioitu säästö osittain. Valtion talousarviossa valtionosuuden vähennys on OKM:n hallinnonalalla yhteensä noin 16 milj. euroa ja peruspalvelujen valtionosuusmomentilla noin 356 milj. euroa.

Valtionosuusvähennyksen jälkeen kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus kuntatalouden rahoitusasemaan arvioidaan noin 90 milj. euroa heikentäväksi vuonna 2017. Lisäksi työnantajamaksujen alentamisen laskennallinen vaikutus valtionosuusindeksiin on 0,9 prosenttiyksikköä indeksiä pienentävä. Valtionosuuksien muutoksena tämä tarkoittaa vajaata 80 milj. euroa. Pidemmillä aikavälillä kilpailukyky sopimuksen suotuisat vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun hyödyttävät myös kuntataloutta.

Kilpailukyky sopimus tulee tiukentamaan Turun kaupungin taloutta. Arvion mukaan lomarahojen leikkaus tulee vähentämään henkilöstökuluja 6,7 miljoonaa euroa ja työnantajamaksualennus vähentää henkilöstökuluja 5,8 miljoonalla. Työajan pidentämisen osalta vaikutusarvion tekeminen on vaikeampaa, mutta vaikutuksen arvioidaan olevan n. 1,1 miljoonaa euroa Työajan pidentämisestä saatavan hyödyn realisointi edellyttää toimintatapojen arviointia esimerkiksi vuorotyössä sekä ylitöiden hallinnassa. Kokonaisuutena kilpailukyky sopimus tulee vähentämään kaupungin henkilöstömenoja noin 13,6 miljoonaa euroa.

Työnantajamaksualennus koskee kaikkia yrityksiä ja yhteisöjä, joten kuntien tulee pystyä saamaan myös välillisesti menoja vähentäviä vaikutuksia. Peruspalvelujen osalta sopimuksen vaikutuksen on arvioitu laskevan peruspalvelujen hintaindeksiä -0,7 %.

Indeksimuutos perustuu palvelujen tuotannontekijöiden kustannustason laskuun, jolloin myös palvelusta perittävää hintaa olisi valmius laskea. Kuntien kohdalla kyse on henkilöstökuluista sekä palvelujen ja materiaalien ostoista. Kunnan hankinnat tehdään pääsääntöisesti aina kilpailutusten kautta useaksi vuodeksi. Sopimuskauden aikana hintoihin on haasteellista vaikuttaa. Turun osalta kaupungin hankintoihin (pl. sairaanhoitopiiri) kohdistuvia toimintamenojen alenemistavoitteeksi asetetaan 3,3 miljoonaa euroa vuositasona.

Kokonaisuutena kaupungin toimintamenojen arvioidaan laskevan kilpailukyky sopimuksen välittömien ja välillisten vaikutusten myötä n. 16,8 miljoonalla eurolla. Sairaanhoitopiirille on asetettu tavoitteet erikseen.

Samaan aikaan osana kilpailukyky sopimusta Turun valtionosuuksia leikataan noin 13 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi pienentyneiden ansiotulojen seurauksena Turun kunnallisverojen arvioidaan laskevan 15,4 miljoonaa euroa. Osa verotulojen menetyksestä kompensoidaan kunnille valtionosuuden korotuksena.

Työnantajamaksualennuksen seurauksena yrityksille jäävän rahan ennakoidaan kasvattavan verotettavaa tuloa ja sitä kautta kunnille maksettavaa yhteisöveroa. Valtiovarainministeriön laskelmissa on arvioitu kilpailukyky sopimuksen seurauksena Turulle tilittävien yhteisöverojen kasvavan, mutta tämän toteutumiseen on syytä suhtautua erityisellä varovaisuudella.

Kilpailukyky sopimuksen vaikutuksiin liittyy myös se, että sopimus alentaa kuntien kustannustasoa ja painaa kuntien peruspalvelujen hintaindeksi negatiiv-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

viseksi. Negatiivinen peruspalvelujen hintaindeksi pienentää kuntien valtionosuuksia 78 miljoonalla euroalla vuonna 2017.

Kokonaisuutena kilpailukyky sopimuksella arvioidaan olevan vuonna 2017 Turun talouteen 14,7 miljoonan euron välitön negatiivinen vaikutus. Välilliset positiiviset vaikutukset huomioiden kaupungin talouden arvioidaan kiristyvän n. 10 miljoonaa euroa.

Ammatillisen koulutuksen reformi

Ammatillisen koulutuksen uudistaminen on maan hallituksen kärkihanke, jonka osaltaan toivotaan parantavan julkisen talouden ahdinkoa. Osana uudistusta ammatillisesta koulutuksesta siirretään 190 miljoonaa euroa muiden palvelujen rahoittamiseen. Kuntien omarahoitusosuutta pienennetään, jolloin kunnille maksettava valtionosuus kasvaa.

Turun osuus tästä summasta on 6,5 miljoonaa, mutta asukasmäärän kehitys huomioiden todellinen omarahoitusosuuden muutos on kaupungille 5,9 miljoonaa positiivinen vuonna 2017.

Reformissa uudistetaan koko ammatillinen koulutus. Nykyiset lait yhdistetään uudeksi sekä nuoria että aikuisia koskevaksi lainsäädännöksi. Lisäksi uudistetaan koulutuksen rahoitus, ohjaus, tutkintorakenne, koulutuksen toteuttamismuotoja sekä järjestäjä rakennetta. Uudistusta valmistellaan tiiviissä yhteistyössä ammatillisen koulutuksen kentän ja sidosryhmien kanssa. Reformin uudistukset tulevat voimaan vuoden 2018 alusta, mutta rahoitukseen liittyvä uudistus toteutetaan jo vuoden 2017 alusta.

Turku toimii ammatillisen koulutuksen järjestäjänä. Kaupunki tarjoaa koulutusta sekä turkulaisille että ulkopaikkakuntalaisille. Tästä syystä koulutuksen uudistaminen koskee kaupunkia useasta näkökulmasta.

Tässäkin kokonaisuudessa valtion ohjausta toteutetaan hyvin voimakkaasti rahoituksen kautta. Muutokset rahoituksessa aiheuttavat muutoksia käytännön toimintaan. Valmistelussa on todettu, että koulutuksen uudistumista edellyttää myös aiempaa vähäisempi rahoitus.

Kunnat, jotka eivät ole koulutuksen järjestäjiä saavat oman osuutensa suorana hyötynä kasvavana valtionosuutena.

Kunnilta, jotka järjestävät koulutusta leikataan sekä yksikköhintarahoitusta että omarahoitusosuutta. Täysimääräisen hyödyn saaminen edellyttää koulutuksen toimintamenojen vähentämistä yksikköhintarahoituksen leikkausta vastaavalla summalla.

Turku on opiskelijakaupunki. Turku on Suomen ensimmäisen yliopiston perustamisesta lähtien panostanut ja ylläpitänyt mahdollisuuksia koulutautumiseen eri toimialoille monin eri tavoin. Koulutuksessa on aina huomioitu ympäröivä toimintaympäristö ja elinkeinoelämän toiveita on mahdollisuuksien mukaan pyritty huomioimaan koulutustarjonnassa sekä koulutusmuodoissa.

Valtio vähentää koulutuksen järjestämiseen Turulle maksettavaa rahoitusta n. 4,8 miljoonaa euroa vuonna 2017. Samaan aikaan opiskelijamäärän ennakoidaan hieman kasvavan, mikä pienentää hieman muutosta. Tämän lisäksi lisäkoulutukseen liittyvän rahoituksen ennakoidaan laskevan. Kokonaisuutena

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

ammattilliseen koulutukseen saatava rahoitus laskee 5 miljoonaa euroa (-11,1 %).

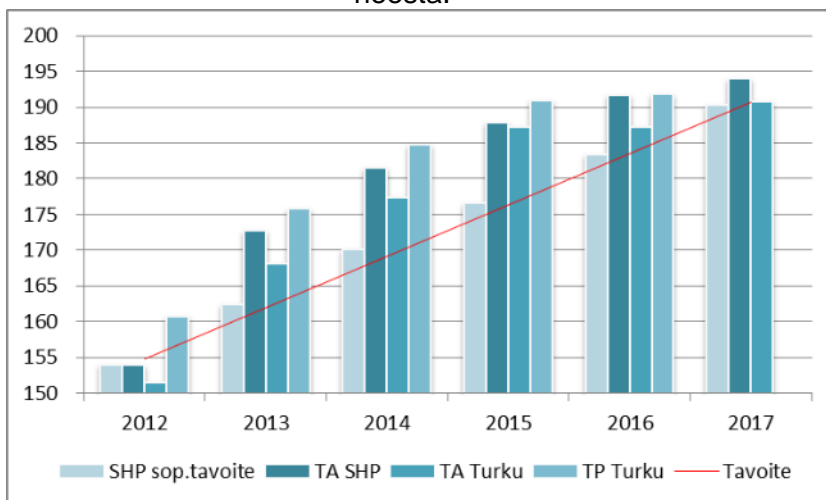
Mikäli toiminnan määrärahoihin ei tehtäisi muutosta, kasvaisi kaupungin vastuu koulutuksen järjestämisestä vastaavalla summalla. Tässä tapauksessa se tarkoittaisi vastikkeetonta tukea muille kunnille, opiskelijoiden suhteessa.

On ymmärrettävää, että valtion esittämän muutoksen toteuttaminen toiminnan rahoitukseen kerralla olisi erittäin vaikeaa. Tästä syystä lieneekin tarkoituksenmukaista jakaa esitetty taloudellinen haaste kahdelle vuodelle. Kasvatus- ja opetuslautakunta on omassa talousarviossaan esittänyt ammatillisen koulutuksen määrärahan vähentämistä 2,4 miljoonalla vuonna 2017. Tämän seurauksena ensi vuonna saavutetaan vasta 60 % hyöty valtion tavoittelemasta tilanteesta. Koulutuksen järjestäjänä Turku toteuttaa reformin loppuun vuonna 2018, jolloin rahoituksen muutos tulee huomioida täysimääräisesti ammatillisen koulutuksen määrärahasa.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kustannuskehitys on viime vuosina ollut yleiseen talustilanteeseen nähden poikkeuksellisen korkea. Vuonna 2012 sairaanhoitopiiri asetti sopeuttamistavoitteen, jonka mukaan kuntien maksuosuuden keskimääräinen kasvu on korkeintaan 3,8 %. Sopeuttamisohjelman ensimmäisinä vuosina maksuosuudet kehittyivät tavoitetta voimakkaammin. Viimeisten vuosien aikana kehitys on ollut maltillisempaa. Kunnille lisälaskut ovat merkinneet omien palvelujen heikentämistä.

Sairaanhoitopiirin talouden kehitys on viime vuosina kehittynyt maltillisempaan suuntaan. Tästä huolimatta voidaan kuitenkin arvioida, että asetettu tavoite on ylitetty vuosien aikana kumulatiivisesti yli 50 miljoonalla eurolla. Tässä ei ole huomioitu käytön kasvuun perustuvaa vaikutusta, mutta edellä mainittu summa antaa kuitenkin suuntaa sairaanhoitopiirin antamasta lisäpaineesta.

Sairaanhoitopiirin maksuosuuden kehitys 2012-2017 (miljoonaa euroa)

Kuluvan vuoden tilanne ja sairaanhoitopiirin ensi vuoden suunnitelmat ovat oikeansuuntaiset, mutta samalla kunnan näkökulmasta täysin riittämättömät. Valtion tekemien päätösten johdosta kuntien talustilanne tiukentuu tulevina vuosina, joten maksuosuuden korotuksiin taloudellinen kantokyky ei riitä.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä valmistelluissa lakiluonnoksissa on linjattu, että kuntayhtymien tulee kattaa mahdolliset alijäämät viimeistään tilikaudella 2018. Sairaanhoidopiirin taseessa on kertynyttä alijäämää noin 8,9 miljoonaa euroa. Kuluvana vuonna piiri tavoittelee 3,2 miljoonan ylijäämää. Sairaanhoidopiirin hallitus on linjannut vuoden 2017 tulostavoitetta korotettavaksi siten, että ylijäämää kertyy 5,6 miljoonaa. Samalla on linjattu, että jäsenkuntien maksurasituksen enimmäismuutos vuoden 2016 talousarviosta on +0,9 %.

Turun kaupungin näkemyksen mukaan alijäämän kattamistavoitetta ei ole syytä muuttaa, vaan tavoitteena tulee olla taseessa olevien alijäämien kattaminen alkuperäisen suunnitelman mukaan. Tämä muutos tarkoittaisi pelkästään Turulle noin miljoonan euron maksurasituksen kevennystä vuonna 2017.

Tämän lisäksi sairaanhoidopiiriin tulee huomioida hinnoittelussaan kilpailukykysovimuksen sekä peruspalvelun hintaindeksin muutos, joiden seurauksena leikataan kuntien valtionosuuksia. Näiden tulee heijastua myös sairaanhoidopiiriin kustannustasoa laskevasti.

Kaupungin näkemyksen mukaan sairaanhoidopiiriin tulee välittömästi käynnistää toimenpiteet, joilla valtion päättämät linjaukset siirretään kuntalaskutukseen. Henkilöstökulut tulevat laskeman lomarahaleikkauksen sekä työnantajamaksualennuksen myötä. Hintaindeksin muutoksen tulee näkyä sekä piirin omassa että ulkopuolisten palveluntuottajien hinnoittelussa. Näiden seurauksena yksikköhintojen muutoksen tulee olla negatiivinen. Kokonaisuutena piiriin tulee tavoitella muun muassa edellä mainituista tekijöistä johtuen vähintään 1 %:n kuntalaskutusta alentavia säästöjä, mikä tarkoittaisi Turun maksurasitukseen noin 2 miljoonan euron kevennystä.

Turun kaupunki on pahoillaan, että sairaanhoidopiiri syyskuun alussa perui syksyn kuntaneuvottelut. Vallitsevassa taloustilanteessa vuorovaikutus tärkeimpien yhteistyökumppaneiden kanssa kaikilla tasoilla on tärkeää. Käynnissä olevista muutoksista ja suunnitelmista tulee pystyä keskustelemaan jäsenkuntien kanssa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Turun kaupunki edellyttää sairaanhoidopiiriltä toimenpiteitä, joilla kaupungin maksurasitusta kevennetään noin kolmella miljoonalla. Tämän lisäksi kaupungin ja sairaanhoidopiiriin välinen säännöllinen vuorovaikutus tulee käynnistää uudelleen.

Organisaatiomuutokset

Vesiliikelaitos yhtiöitetään 1.1.2017 lukien. Talouden näkökulmasta tämä tarkoittaa muutoksia usealle tuloslaskelman riville. Kokonaisvaikutuksena kaupungin tulos heikkenee 1,65 miljoonaa muutoksen seurauksena. Vaikutusta voidaan vähentää mahdollisilla osinkotuloilla. Rahoituksen näkökulmasta muutos lisää antolainoja.

Tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentin määrittäminen vuodelle 2017

Verotulot ovat kaupungin tärkein tulonlähde. Kaupunginjohtajan 17.10.2016 julkaiseman vuoden 2017 talousarvioesityksen mukaan ne kattavat vuoden 2017 toimintakatteesta noin 97,5 prosenttia.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Verotulojen kehitys

Kuntaliiton arvion mukaan veropohjan ennakoitaan kehittyvän positiivisesti sekä kunnallisveron että yhteisöveron osalta. Verotettavien ansiotulojen ennakoitaan kasvavan 1,6 % kuluvaan vuoteen verrattuna. Kilpailukykyopimuksen seurauksena ansiotuloihin tehtävät vähennykset kasvavat kuitenkin 9,4 %. Tämän seurauksena Turulle maksettava kunnallisvero putoaa -2,6 %.

Yhteisöveron perusteena olevan verotettavan tulon ennakoitaan kasvavan 9,3 % vuonna 2017. Samaan aikaan kuntaryhmän jako-osuutta lasketaan hieman. Yhteisöveron tilitys jaetaan neljälle vuodelle, joten järjestelmää tasaa sekä veropohjan että jako-osuuden muutoksia. Kuntien jako-osuutta pudotettiin merkittävästi vuonna 2016, joten se heijastuu myös seuraavan vuoden kertymään. Kuntaliitto ennakoii Turun tilittävän yhteisöveron kasvavan 2,5 %.

Kiinteistöveron perusteina olevia maa-alueita sekä rakennuksia on vaikea ennakoita taloussuunnitelmakaudella, joten veroennusteet rakentuvat viimeisimmän tilastoidun tiedon varaan. Yleisen kiinteistöveron alaiset maa-alueet ja rakennukset ovat kasvaneet voimaikkaimmin viimeisten vuosien aikana, kun taas vakituisten asuinrakennukset kehitys on huomattavasti maltillisempaa.

Valtio on talousarvioesityksessään esittänyt muutoksia kiinteistöveron alaisiin veroperusteisiin. Esitys pakottaa veronsa alarajoilla pitäneet kunnat korottamaan veroprosenttejaan. Turun tulee tehdä tämän seurauksena kaksi muutosta. Vakituisten asuinrakennusten sekä muiden asuinrakennusten veroprosentit tulee korottaa uusille alarajoille. Veroperusteiden muutos kasvattaa Turulle maksettavaa kiinteistöveroä 3 % (n. 1,5 miljoonaa euroa).

Turku käyttää veroennusteissa pohjana Kuntaliiton laatimia arvioita, mutta perinteisesti kehitystä on arvioitu hieman optimistisemmin. Tarkennettujen arvioiden tukena tulee käyttää toimintaympäristöstä käytettävissä olevaa tietoa, kuten työllisyyden kehitystä, rakennuslupia sekä erilaisia yritystoiminnan tilaa kuvaavia indikaattoreita.

Talousarviossa käytettävä arvio verotulojen kehityksestä:

Verotulojen kehitys 2016-2020					
(miljoonaa euroa)	2016	2017	2018	2019	2020
Verolaji					
Kunnallisvero	604,7	590,0	605,0	623,0	652,0
Muutos %	1,7	-2,4	2,5	3,0	4,7
Yhteisövero	76,9	79,5	82,8	86,5	90,0
Muutos %	-10,9	3,4	4,2	4,5	4,0
Kiinteistövero	52,0	54,6	56,0	57,5	59,2
Muutos %	4,0	5,0	2,6	2,7	3,0
VEROTULOT YHTEENSÄ	733,6	724,1	743,8	767,0	801,2
Muutos %	0,4	-1,3	2,7	3,1	4,5

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Verotulot 2016-2020

Vallitseva yleinen taloustilanne sekä vaikeasti ennakoitavat valtion tekemät toimet kuitenkin haastavat verotulojen kehittymisen arviointia. Ennusteet ensi vuoden tuloista ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen muutaman kuukauden aikana. Tästä syystä taloussuunnitelmakauden lukuja tulee tarkentaa suunnitelmakauden aikana.

Turun veroprosentit 2016 ja 2017

Kunnallisveroprosentti on tällä hetkellä 19,50. Talousarvio 2017 on valmisteltu siten, että nykyiseen veroprosenttiin ei esitä korotusta vuodelle 2017.

Kiinteistöveroprosentit

Kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälit muuttuvat vuodelle 2017. Muutokset on osittain jo vahvistettu Lailla kiinteistöverolain muuttamisesta (30.10.2015/1291), joka on tullut voimaan 3.11.2015. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on noussut 0,80—1,55 prosentista 0,86—1,80 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,37—0,80 prosentista 0,39—0,90 prosenttiin. Kuntien tulee siis viimeistään vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa nostaa veroprosenttinsa vähintään uusille alarajoille.

Hallitus on päättänyt syksyn 2016 budjettiriihessä lisämuutoksista kiinteistöverotukseen. Tältä osin hallituksen esitys käsitellään eduskunnassa lokakuussa 2016 ja vahvistetaan näillä näkymin marraskuun alussa ennen kuin kuntien on ilmoitettava veroprosenttinsa Verohallinnolle.

	Hallituksen esitys	Turku 2016	Turku 2017
Tuloveroprosentti		19,50	19,50
Kiinteistöveroprosentit:	Ala- ja ylärajat 1.1. 2017		
Yleinen veroprosentti	0,93 – 1,80	1,00	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41 – 0,90	0,37	0,41
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00 – 4,00	3,00	3,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93 – 1,80	0,80	0,93
Yleishyödyllinen yhteisö	rakennuksen ja maapohjan kiinteistöveroprosentti voidaan määritellä edellä mainittua alhaisemmaksi, voidaan määrätä myös 0,00		

Talousarvio on valmisteltu siten, että kiinteistöveroprosentit muutetaan hallituksen esityksen mukaan.

Vuoden 2017 tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava Verohallinnolle viimeistään maanantaina 17.11.2016. Määräajan ja menettelytavan noudattaminen on erittäin tärkeää. Jos kunta ei ole ilmoittanut tietoja määräajassa, käytetään vuoden 2017 ennakkoperinnässä vuoden 2016 veroprosentteja.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Valtionosuuksien kehitys

Peruspalvelujen valtionosuus sisältää paljon muutoksia. Muutoksista osa lisää ja osa vähentää kunnalle maksettavaa valtionosuutta. Merkittävimpiä muutoksia ovat kilpailukyky sopimus (-356 miljoonaa euroa), veromenetysten kompensatio (+390 milj. euroa), eläkeuudistuksen rahoitus (-33 milj. euroa), indeksikorotuksen muuttuminen negatiiviseksi (+0,9 % à -0,7 %), päätetyt valtionosuusleikkaukset (-125 milj. euroa), perustoimeentulotuen rahoituksen ja maksatuksen siirrosta Kelalle (-331 milj. euroa) ja siitä aiheutuva hallintomenojen säästö (-31 milj. euroa).

Näiden lisäksi valtionosuus sisältää runsaasti tehtävien ja veloitteiden muutoksia. Rahoitusta kohdennetaan omais- ja perhehoidon kehittämiseen sekä vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin (+95 milj. euroa). Kehittämisen rahoittamiseksi maan hallitus on esittänyt nykyistä palvelutasoa heikentäviä tai käytössä olevaan toimintatapaan liittyviä muutoksia (-81 milj. euroa) mm. vanhuspalvelujen henkilöstömitoitukseen, päivityksen ja erikoissairaanhoidon uudistamiseen, varhaiskasvatusoikeuteen sekä yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhteellinen muutos.

Perustoimeentulotuen siirto Kelaan vuonna 2017 toteutetaan kunnittain etuusmenojen osalta kustannusneutraalisti. Käytännössä kaupungin toimintamenot laskevat, mutta toimintatulot ja valtionosuuden kautta maksettava osuus laskee vastaavalla summalla. Kun tämä huomioidaan kehityksessä, on Turun peruspalvelujen valtionosuuden kehitys -4,8 %. Kaupungille maksettava valtionosuus laskee kaikki muutokset huomioiden -9,2 %.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudessa kilpailukyky sopimus leikkaa valtionosuusrahoitusta 16 milj. euroa. Turun kannalta merkittävimmät yksikköhintaan kohdentuvat muutokset on esitetty tehtäväksi maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa (-33 %), ammatillisessa peruskoulutuksessa (-12,5 %), museoiden rahoituksessa (-1,8 %), orkesterien rahoituksessa (-3,7 %) sekä lukiokoulutuksessa (+1,3 %).

Ammatillisen koulutuksen reformi heijastuu sekä koulutuksen yksikköhintoihin että kunnan omarahoitusosuuteen. Nämä muutokset huomioiden Turun OKM:n valtionosuus laskee -1,9 %. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei tee arviota taloussuunnitelmavuosien osalta, joten käytettävissä on ainoastaan talousarviovuoden ennuste.

Talousarviossa käytettävä arvio valtionosuuksien kehityksestä:

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	10
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Valtionosuuksien kehitys 2014-2019					
(miljoonaa euroa)	2016	2017	2018	2019	2020
Valtionosuuskäsi					
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	242,3	220,0	219,8	216,9	214,0
Muutos %	4,0	-9,2	-0,1	-1,3	-1,4
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vos:t	37,9	37,2	37,0	35,7	35,0
Muutos %	2,6	-1,9	-0,6	-3,3	-2,1
Verotuloihin perustuva vos:ien tasaus	-5,5	-4,4	-4,4	-4,4	-4,4
Muutos %	8,6	-19,4	-0,4	0,0	0,0
VALTIONOSUUDET YHTEENSÄ	274,8	252,8	252,4	248,3	244,6
Muutos %	3,7	-8,0	-0,2	-1,6	-1,5

Valtionosuudet 2016-2020

Henkilöstö

Talousarvioesitykseen sisältyvä henkilöstösuunnitelma vähentää kaupungin henkilötyövuosien määrää 89,5 htv:llä vuonna 2017.

Henkilöstön voimavarana – ohjelman vuoden 2017 tavoitteet ovat:

- Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka
- Urapolkujen aktiivinen kehittäminen
- Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen

Tehtyjen henkilöstösuunnitelmien aktiivinen seuranta on avainasemassa vuoden 2017 aikana.

Talousarvioon kunkin toimielimen kohdalle on kirjattu henkilötyövuositavoitteet (Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, Taulukko Toimialan htv).

Investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 107,2 milj. euroa vuonna 2017, 93,1 milj. euroa vuonna 2018, 91,8 milj. euroa vuonna 2019 ja 77,0 milj. euroa vuonna 2020.

Talousarvion laadinnassa investointimenojen suunnittelun lähtökohtana toimivat kaupunginvaltuuston hyväksymät toimielinikohtaiset suunnitteluluvut. Toimielinten investointimenot on tasapainotettu taloussuunnitelmakaudelle 2017 - 2020. Kaupunginhallituksen investoinnit (39,8 milj.€) ylittävät suunnitteluluvun 33,6 milj. euroa (6,1 milj.€) talousarviovuonna 2017. Investointimenojen ylityksestä 3,6 milj. euroa on sopeutettu taloussuunnitelmakaudella 2018 - 2020. Investointimenoista 30,0 milj. euroa liittyy Turun Vesihuolto Oy:n muodostamiseen kaupunginvaltuuston 20.6.2016 § 123 päätöksen mukaisesti. Kaupunki sijoittaa päätöksen mukaan apporttina em. summan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Kaupungin investointilaskelma on tehty vertailu-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	11
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

kelpoiseksi oikaisemalla Turun Vesiliikelaitoksen vuoden 2015 - 2016 luvut pois kaupungin investointimenoista.

Merkittäviä tilainvestointikohteita vuonna 2017 ovat sivistystoimialan koulu-kiinteistöt, joista peruskorjauksen kohteena ovat Katedralskolan, Luostarivuoren koulu, Pallivahan koulu, Puropellon koulu sekä Puolalan koulu. Koulukiinteistöjen lisäksi merkittävä vapaa-aikatoimialan toimintaa tukeva peruskorjauskohde on Samppalinnan maauimala. Kohteiden kustannusarviot ja rahan-käyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Kiinteistöliikelaitoksen tilapalveluiden investointiohjelma. Taloussuunnitelmakaudella käynnistyviä merkittäviä investointikohteita ovat muun muassa Viinamäenkadun ja Niitunniskan päiväkotien ja Jyrkkälän nuorisotalon ja kirjaston peruskorjaukset/uudisrakennukset sekä Ruiskatu 8 toiminnalliset muutokset. Vuoden 2017 aikana laaditaan selvitys ammattiopetustiloista Turussa. Tämän osana selvitetään muun muassa Aninkaisten koulutaloon liittyviä toimenpiteitä, joihin kytkeytyy myös muun muassa konserttitalon peruskorjaus.

Kiinteistöliikelaitoksen investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tilahankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin limiitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle. Taseen ulkopuolisten hankkeiden rahoitus talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen. Konsernin sisäisiä merkittäviä investointeja ovat mm. Syvälahden koulu ja Yli-Maarian koulu ja Kaupunginteatterin peruskorjaus sekä tehostetun palveluasumisen tilaratkaisut. Konsernin ulkoisista vuokrahankkeista merkittäviä ovat Palloiluhalli ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun peruskorjaus.

Rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulosrahoitus ei riitä kattamaan niistä aiheutuvia menoja. Toiminnan ja investointien rahavirta on pääosin vesiyhtiön perustamisen seurauksena 35 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Antolainoja myönnetään 166 miljoonalla eurolla, josta 98 miljoonaa kohdentuu perustettavalle vesiyhtiölle. Investointien rahoittamiseen otetaan uutta pitkäaikaista velkaa 100 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmavuosien 2017 – 2019 velan lisäykseksi on merkitty 40 – 50 milj. euroa per vuosi. Valtuuston asettamassa velkaraamissa pysyminen edellyttää nettokäyttömenojen maltillista kehystä.

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kaupungin taloudellinen tilanne on ollut haastava ja kilpailukyky sopimuksen vaikutukset tiukentavat sitä ainakin taloussuunnitelmakauden alkupuolella. Keväällä kukaan ei vielä kyennyt arvioimaan kaupungin tulorahoituksen kehittymistä nykyiseen tilannekuvaan.

Taloussuunnitelman valmistelua ovat ohjanneet seuraavat linjaukset:

- Talous tasapainotetaan valtuuston päätöksen mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.
- Tasapainottamisen tueksi painotetaan seuraavia tavoitteita:

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	12
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

- o Kasvun tukeminen
- o Tuottavuuden lisääminen
- o Ylläpidetään hyvää koulutustasoa

- Taloussuunnittelukaudella vuonna 2018 vuosikate kattaa investointien poistot.

- Nettovelka kasvaa maltillisesti; tavoitteeksi vuodelle 2018 asetetaan 203 miljoonaa euroa.

Valmisteltu taloussuunnitelma kattaa osan tavoitteista, mutta yleisen taloustilanteen kehitys ja viimeistään kilpailukyky sopimuksen aiheuttama tulorahoituksen romahdus ei mahdollistanut kaikkien tavoitteiden saavuttamista.

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset perustuvat arvioihin ja erilaisiin valtion sekä kuntaliiton valmistelemiin laskelmiin. Todelliset vaikutukset alkavat näkyä vuoden vaihteesta lukien. Osa valtion tekemistä julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ovat siinä mielessä poikkeuksellisia, että kuntien tulorahoitusta leikataan arvioihin perustuen eikä säästön todellisesta toteutumisesta ole varmuutta. Toisaalta tämä korostaa kuntien vastuuta julkisen talouden tasapainottamisessa.

Taloussuunnitelmakauden suurimmaksi haasteeksi onkin muodostunut työllisyyden ohella tulorahoituksen heikko kehitysennuste. Asiat ovat sidoksissa toisiinsa ja toimintaympäristön kehitysnäkymät voidaan nähdä Turun seutukunnassa lupaavina. Pelkästään telakan tilauskannan kehitys antaa eväitä talouden elpymiseen.

Käyttötalouden nettomenojen kehitys on ollut ongelmana viime vuosina. Toimialat ovat tehneet ansiokasta työtä talouden tasapainottamiseksi. Viime vuosien maltillinen kehitys on antanut mahdollisuuden kaupungin talouden tasapainoon.

Kesäkuussa vahvistettujen suunnittelulukujen lähtökohtana oli vuoden 2016 talousarviossa pysyminen. Vuoden 2016 aikana tehtyjen talousennusteiden perusteella nähtiin, että uhka talousarviolitykseen on olemassa. Kaupungin operatiivisen toiminnan mahdollisen talousarviolityksen oletetaan kuitenkin olevan ennustettua vähäisempi.

Kaupunginvaltuusto vahvisti kesäkuussa 2016 nettokäyttömien suunnitteluluvut vuodelle 2017. Talousarvioesityksessä kevään suunnittelulukuihin on tehty kaksi teknistä muutosta. Vesiliikelaitos yhtiöitetään vuoden 2017 alusta, joten vesiliikelaitoksen luvut on syksyn valmistelussa otettu pois taloussuunnitelmasta.

Toinen tekninen muutos liittyy kilpailukyky sopimuksen vaikutusten huomioimiseen. Toimielimet jättivät kilpailukyky sopimuksen vaikutukset omissa ehdotuksissaan huomiotta. Kokonaisuuteen liittyvät muutokset tehtiin keskitetyksi konsernihallinnon toimesta.

Annetuista talousarvioehdotuksista vähennettiin kilpailukyky sopimuksen välittömät henkilöstömenoihin liittyvät vaikutukset sekä hankintojen kautta realisoit-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	13
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

tuvat välilliset vaikutukset, jotka vähennettiin toimintamenoista. Kilpailukyky-sopimuksen menoja vähentävä kokonaisvaikutus on 16,8 miljoonaa.

Edellä mainitut muutokset huomioiden oikaistu suunnitteluluku on -997,5 miljoonaa euroa. Toimialat esittivät annettuun suunnittelulukuun muutoksia, jotka on huomioitu talousarvioesityksessä ja avattu kunkin toimielimen kohdalta löytyvästä ”Muutokset”-taulukosta. Talousarvioesityksessä esitetään oikaistun suunnitteluluvun ylittämistä nettomääräisesti 3,8 miljoonalla eurolla.

Talousarviossa vuoden 2017 toimintakatteeksi muodostuu 1 001,3 milj. euroa. Nettokäyttömenojen kasvu vuoden 2016 oikaistuun talousarvioon verrattuna +1,1 prosenttia, jolloin rahankäyttö kasvaa n. 11 miljoonalla eurolla. Suunnitteluluvun päättämisen yhteydessä kasvuksi asetettiin +1,0 %.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi taloussuunnitelmavuosien 2018 – 2020 nettokäyttömenojen kasvuksi suunnitelmalukuja vahvistettaessa asetettiin hyvin maltillinen kasvu. Vuosi 2017 sisältää poikkeuksellisen paljon tapahtumia, jotka aiheuttavat kertaluontoisia kustannuksia. Tästä syystä taloussuunnitelmaluku laskee vuodelle 2018. Nettokäyttömenojen muutos vuosittain on -0,8 prosenttia vuonna 2018, +1,2 prosenttia vuonna 2019 ja +2,6 prosenttia vuonna 2020. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista ja tiukkaa talousarvion noudattamista.

Sosiaali- ja terveystalouden esityksen ja sairaanhoitopiirin budjetoimat erikoissairaanhoidon kustannukset poikkeavat hieman toisistaan. Kaupunginjohdajan talousarvioesityksessä sairaanhoitopiirin maksuosuuteen esitetään tarkennusta. Erityisesti kilpailukyky-sopimuksen tulee näkyä kuntien maksuosuudessa sairaanhoitopiirin antamaa talousarvioesitystä voimakkaammin. Tämän lisäksi sairaanhoitopiirin esittämää kertyneiden alijäämien kattamista alkupe- räistä suunnitelmaa nopeammin ei voida pitää tässä taloudellisessa tilanteessa perusteltuna eikä suunnitelman muutosta tule hyväksyä.

Ennusteeseen kaupungin tulorahoituksen kehityksestä on kohdistunut syksyn aikana muutoksia. Valtion syksyllä päättämien linjausten sisällyttäminen kevään ennusteeseen ei ollut luonnollisesti mahdollista, joten syksyn ennuste poikkeaa merkittävästi suunnittelulukujen perusteena olleesta näkemyksestä.

Suunnittelulukua laadittaessa verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoitiin laskevan -1,1 % vuoden 2016 tasosta. Uusimmat ennusteet osoittavat laskuksi -2,9 % kuluvan vuoden ennusteeseen nähden ja -1,8 % kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Suurimmat tekijät ennusteen muuttamiseen ovat kilpailukyky-sopimus sekä valtionosuuksien lisäleikkaukset. Talousarvioesityksessä verorahoituksen ennustetaan kehittyvän vuoden 2017 romahduksen jälkeen maltillisesti. Kilpailukyky-sopimuksen määräaikaisten vaikutusten päätyminen näkyy vuoden 2020 verotulojen kasvuennusteessa.

Rahoitustuottojen ja – kulujen nettomääräksi vuodelle 2017 arvioidaan 32,6 milj. euroa.

Kaupungin vuosikate laskee merkittävästi erityisesti Vesiliikelaitoksen yhtiöittä- misen sekä kaupungin tulorahoituksen romahduksen seurauksena. Vuonna 2017 vuosikate on 8,3 milj. euroa ja se on euromäärä, joka tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kat- tamiseen. Tilikauden alijäämäksi muodostuu -19,3 miljoonaa euroa. Talous-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	14
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

suunnitelmakauden lopulla alijäämä supistuu ja suunnitelmakauden viimeisenä vuonna tavoitellaan 3,0 milj. euron ylijäämää.

Hyvinvointitoimialan ja ympäristötoimialan talousarvioehdotuksen on laadittu kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun. Muut toimialat tekevät muutosehdotuksia lauta- / johtokuntakäsittelyissä. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä hyvinvointitoimialan toimintamenojen määrärahaa on vähennetty 2,7 miljoonalla sairaanhoitopiirille asetetun tavoitteen johdosta.

Lauta- ja johtokuntien ehdottamat muutokset taloussuunnitteluraamiin:

KJ-toimiala, kiinteistötoimiala, sivistystoimiala ja vapaa-aikatoimiala ovat tehneet ehdotukset muutoksista taloussuunnitteluraamiin. Talousarvioon kunkin toimielimen kohdalle on kirjattu kaupunginjohtajan hyväksymät muutosehdotukset (Taulukko Muutokset, Kj).

Kiinteistötoimiala on esittänyt seuraavien kohteiden vuositason rahankäytön tarkistamista muuttuneen kustannusarvion johdosta:

- Samppalinnan maauimala, vuoden 2017 rahankäyttö 2,7 miljoonaa
- Pallivahan koulu, vuoden 2017 rahankäyttö 1,3 miljoonaa ja vuoden 2018 rahankäyttö 0,4 miljoonaa
- Puropellon koulu, vuoden 2017 rahankäyttö 1,94 miljoonaa

Hankkeiden rahankäytön muutokset esitetään hyväksyttäväksi siten, että hankkeet toteutetaan hyväksytyjen kustannusarvioiden puitteissa.

Sivistystoimiala on esittänyt suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen vuoden 2017 määrärahan lisäämistä 2 miljoonalla eurolla, jotta kasvavaan palvelujen kysyntään voidaan vastata ja etteivät luokkakoot kasva syksyllä 2017 ja että henkilötövuodet säilyvät vähintään vuoden 2016 tasolla.

Esitys on sinänsä perusteltu, että kysynnän nähdään kasvavan tulevina vuosina. Valtio on jakanut edellisinä vuosina ryhmäkoon pienentämiseen suunnattuja avustuksia, mutta on päättänyt osana julkisen talouden suunnitelmaa luopua avustuksista. Samaan aikaan valtio vähentää myös yleissivistävän koulutuksen laadun parantamiseen myönnettyjä avustuksia.

Kunnan näkökulmasta tämä tarkoittaa palaamista tilanteeseen, joka vallitsi ennen voimassa ollutta avustuskäytäntöä. Kaupungin tulee täysimääräisesti kantaa rahoitusvastuu, mikäli ulkopuolisen rahoituksen avulla toteutettua toimintaa halutaan jatkaa. Kaupungin tulo-rahoituksen kehitys ei mahdollista toiminnan kattamista kasvavista tuloista. Toiminta joudutaan rahoittamaan velalla ja tulosvaikutuksena se lisää kaupungin alijäämää vuonna 2017.

Arvio suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen työvoiman käytöstä vuonna 2016 on 1467 htv:tta, mikä ylittää suunnitellun työvoiman käytön 8 htv:lla. Sivistystoimialan henkilöstösuunnitelmaan on kirjattu vuoden 2017 tavoitteeksi 1445 htv:tta. Kasvatus- ja opetuslautakunta on esittänyt henkilötövuosien säilyttämistä vuoden 2016 tasolla.

Turku haluaa kuitenkin taloudellisesti vaikeassakin tilanteessa varmistaa riittävät resurssit laadukkaana perusopetuksen toteuttamiseksi myös jatkossa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	15
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Esitys lisämäärärahaa on ymmärrettävä, mutta kuitenkin ylimitoitettu. Talousarvio sisältää esityksen muutoksesta henkilöstösuunnitelmaan, jossa esitetään 22 htv:n korotusta perusopetuksen työvoiman käyttöön. Uudessa tavoitteessa on huomioitu vuoden 2016 osalta ennustettu toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ylitys. Rahassa muutos tarkoittaa miljoonan euron lisäystä sivistystoimialan toimintamenojen määrärahaan keväällä annettuun suunnittelulukuun nähden.

Lisäksi kasvatus- ja opetuslautakunta on esittänyt, että vuoden 2016 tilinpäätöksen yhteydessä huomioidaan maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen käytetty 1,1 miljoonaa euroa, jota ei ollut budjetoitu vuoden 2016 talousarvioon ja joka on yleiskatteellista valtionosuutta. Asia tulee huomioida tilinpäätöksen yhteydessä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on myös pyytänyt selvitystä kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle ammatillisen koulutuksen uudistuksesta. Asiaa on selvitetty tämän esittelytekstin alkupuolella.

Vapaa-aikatoimialan kaikki lautakunnat tekivät muutosehdotuksia keväällä annettuun suunnittelulukuun. Nuorisolautakunta esittää 0,1 miljoonan lisämäärärahaa Turku Rock Academy –toimintaan. Esitys sisältyy talousarvioesitykseen ja nuorisolautakunnan toimintamenojen esitetään ylittävän keväällä annetun suunnitteluluvun 0,1 miljoonalla eurolla.

Liikuntalautakunta on esittänyt 0,253 miljoonan lisämäärärahaa Samppalin maauimalan peruskorjauksesta sekä salibandy-olosuhteiden varmistamisesta aiheutuvien sisäisten vuokrien kattamiseksi. Esitys sisältyy talousarvioesitykseen ja liikuntalautakunnan toimintamenoja esitetään lisättävän 0,253 miljoonalla eurolla.

Lisäksi liikuntalautakunta on esittänyt 0,03 miljoonan euron lisämäärärahaa palloiluhallin vaatimiin henkilöstökuluihin. Tarkoituksena on palkata henkilökunta (3 htv) valmistelemaan rakennuksen käyttöönottoa vuoden 2017 loka-kuun alusta. Henkilöstösuunnitelma edellyttää jatkovalmistelua, joten summaa esitetään lisättäväksi varaukseksi kaupunginhallituksen talousarvioon. Mahdollinen määrärahan siirto voidaan tehdä vuoden 2017 aikana.

Liikuntalautakunta on esittänyt myös 0,2 miljoonan lisämäärärahaa Liikkuva Koulu –hankkeen rahoitukseen. Hanke toteutetaan koulujen lukuvuoden mukaan. Hanke on käynnistynyt syksyllä ja sitä on rahoitettu kulttuurilautakunnan talousarviosta. Kulttuurilautakunnan toimintasuunnitelmaan ei ole tehty muutoksia, joten rahoituksen lienee tarkoituksenmukaista siirtää kevään rahoitus kulttuurilautakunnalta liikuntalautakunnalle. Talousarvio sisältää esityksen kulttuurilautakunnan toimintamenojen supistamisesta 0,1 miljoonalla ja liikuntalautakunnan toimintamenojen lisäämisestä 0,1 miljoonalla. Tällä turvataan hankkeen rahoitus kevään 2017 osalta. Valtion päättää hankkeen jatko-rahoituksesta keväällä 2017 ja talousarvion sisältää esityksen omarahoitusosuuden varaamisesta kaupunginhallituksen talousarvioon. Hankkeen jatko-rahoituksen varmistuttua määräraha voidaan siirtää liikuntalautakunnalle vuoden 2017 aikana.

Kulttuurilautakunta on esittänyt kahden henkilötyövuoden siirtoa museopalveluilta nuorisopalveluille. Esitys sisältyy talousarvioesitykseen ja on huomioitu lautakuntien henkilöstötavoitteissa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	16
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Lisäksi kulttuurilautakunta on merkinnyt tiedoksi, että teatterin kasvaviin vuokriin kohdentuva avustus lisätään yhteisten neuvottelujen jälkeen konsernihallinnon talouden vastuualueen toimesta talousarviovalmistelun myöhemmässä vaiheessa. Vuokran määrää on tarkennettu, mutta hankkeen lopullista valmistumisajankohtaa sekä tarkkaa vuokran määrää ei ole vielä tässä vaiheessa tiedossa. Turun kaupunginteatteri Oy on varautunut vuokramuutokseen 1,08 miljoonalla eurolla. Talousarviossa esitetään varauksen tekemistä kaupunginhallituksen talousarvioon vastaavalla summalla. Tarkan vuokran varmistuttua määräraha voidaan siirtää kulttuurilautakunnalle vuoden 2017 aikana. Määrärahan muutostarve vuodesta 2018 lukien tulee huomioida osana vuoden 2018 talousarvion valmistelua.

Tilikauden yli-/alijäämän kehittyminen suunnittelukaudella

Vuoden 2017 tilikauden alijäämäksi ehdotuksessa muodostuu -19,3 milj. euroa. Alijäämä sisältää vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä syntyvän kertaluonteisen myyntivoiton 22,3 miljoonaa euroa. Operatiivisten erien alijäämä olisi -41,6 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakaudella oletetaan kilpailukyky sopimuksen vaikutusten toimintamenoissa realisoituvan täysimääräisesti vuodesta 2018 alkaen. Odotuksissa on myös yleisen taloustilanteen ja kilpailukyyn paranemisen seurauksena kiihtyvä verotulojen kasvu. Verotulojen kasvun ja toimintamenojen maltillisen kehittymisen arvioidaan vaikuttavan 27 miljoonaa tulosta parantavasti vuoteen 2018 aikana. Vuoden 2018 tilikauden alijäämäksi on suunniteltu -13,9 miljoonaa, vuodelle 2019 -4,2 ja vuodesta 2020 tavoitellaan 3,0 miljoonan ylijäämää.

Talousarvioehdotuksen julkaisumateriaalit ([Kaupunginjohtajan esitys, dia-materiaali](#)) ovat luettavissa osoitteessa www.turku.fi/talousarvio

Liite 1	Turun kaupungin toimintasuunnitelma, vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelma
Liite 2	Talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat, KJ-toimiala
Liite 3	Talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat, muut toimialat
Oheismateriaali 1	Strategiset sopimukset (kh-sitovat tavoitteet ovat lauta-/johtokuntien esitysten mukaiset)
Oheismateriaali 2	Kiinteistöliikelaitoksen tilapalveluiden investointiohjelma 2017-2020
Oheismateriaali 3	Talousarviokirjan liitteeksi lakisääteisesti kuuluvan liikelaitoksen ja muiden taseyksiköiden alkuperäiset talousarvioehdotukset
Oheismateriaali 4	Linkkikirjasto lauta- ja johtokuntien talousarviopäätöksiin

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	17
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä Turun kaupungin vuoden 2017

- tuloveroprosentiksi 19,50 %
- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,00 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi 0,41 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,93 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi 3,00.

Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat liitteiden 2 ja 3 mukaan sekä esittää kaupunginvaltuustolle, että lauta- ja johdotunktien vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelman toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti

Päätös Asia pantiin pöydälle Mannin Rantasen kannattamana tekemästä ehdotuksesta yksimielisesti.

Kokouksessa asiaa selvittivät johtaja Jukka Laiho, strategia- ja kehittämisjohtaja Jussi Vira ja controller Valtteri Mikkola.

Esteellisyydet

Merkittiin, että seuraavat henkilöt ilmoittivat olevansa esteellisiä seuraavien yhteisöjen osalta eivätkä näiltä osin osallistuneet asian käsittelyyn:

Olli A. Manni

- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
- TVT Asunnot Oy
- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy

Toni Eklund

- TVT Asunnot Oy
- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy
- KOy Turun Monitoimihalli

Elina Rantanen

- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy

Päivi Pietari

- Turku Touring Oy

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	18
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Mika Maaskola

- Turun Kaupunkiliikenne OY
- PN Turku Oy

Satu Alanen

- Turun NMKY ry

Marjukka Parpola

- Turun Satama Oy
- TVT Asunnot Oy
- Turun Messukeskus Oy

Tuomas Viljamaa

- KOy Turun Monitoimihalli

Seppo Lehtinen

- Turku Science Park Oy
- KOy Turun Monitoimihalli
- Nuoriso- ja kulttuurisäätiö Tarmo rs

Alexi Randell

- Turku Science Park Oy
- Centrum Balticum –säätiö
- Turun Musiikkijuhlasäätiö
- Siirtolaisuusinstituuttisäätiö

Jarkko Virtanen

- Turun seudun sosiaali- ja terveystalvluukiinteistöt Oy
- Logomo Oy

Tuomas Heikkinen

- Turun Teknolugiakiinteistöt Oy
- Turku Science Park Oy

Ari-Pekka Korhonen

- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	19
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Pia Bergström

- Turun Satama Oy

Kh § 426

Pöydältä 24.10.2016 § 414

Kaupunginjohtaja Aleks Randell 3.11.2017:

Kaupunginhallitukselle jaettiin kaupunginhallituksen kokouksessa 24.10.2016 kaupunginjohtajan ehdotus vuoden 2017 talousarvioksi ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelmaksi. Talousarvioesitystä on syytä täydentää seuraavin osin:

1) Jätehuoltolautakunnan talousarviota on syytä muuttaa vähentämällä arvioidut kilpailukykykysymyksen vaikutukset kuntalaskutuksesta. Lautakunnan vuosien 2017-2019 tuloarviota esitetään vähennettävän kiky-vaikutuksia vastaavalla summalla, joka on 4 164 euroa. Lautakunnan tulee huomioida muutos talousarvion toimeenpanossa. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Turun maksuosuuteen.

2) Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunnan talousarviota on syytä muuttaa vähentämällä arvioidut kilpailukykykysymyksen vaikutukset kuntalaskutuksesta. Lautakunnan vuosien 2017-2019 tuloarviota esitetään vähennettävän kiky-vaikutuksia vastaavalla summalla, joka on 759 792 euroa. Lautakunnan tulee kohdentaa vähennykset kuntalaskutukseen maksuosuuksien suhteessa talousarvion toimeenpanossa. Turun maksuosuus on ollut 39,19 %, joten muutoksen seurauksena Turun kaupunginhallituksen omarahoitusosuuksiin vuosille 2017-2019 budjetoitua maksuosuutta tulee vähentää 297 762 eurolla.

3) Kiinteistöliikelaitoksen investointiohjelmaan on syytä lisätä Mikron tontin hankinta vuodelle 2017, jonka seurauksena investointien vuoden 2017 määrärahaa on tarve korottaa 5 000 000 eurolla. Tontti tullaan vuokraamaan sairaanhoitopiirille psykiatrisen sairaalan rakentamiseen.

Näiden lisäksi talouteen liittyvien vertailuvuosien 2015 ja 2016 tietoja on muutettu vertailukelpoiseksi poistamalla niistä Vesiliikelaitoksen luvut.

Oheismateriaali 5 Siltalaskelma vuoden 2016 ennusteesta vuoden 2017 talousarvioon

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä Turun kaupungin vuoden 2017

- tuloveroprosentiksi 19,50 %
- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,00 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi 0,41 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,93 %

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	20
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi 3,00.

Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat liitteiden 2 ja 3 mukaan sekä esittää kaupunginvaltuustolle, että lauta- ja johdotuntien vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelman toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti lisätynä esittelijän edellä olevilla muutosesityksillä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kokouksessa asiaa selvitti johtaja Jukka Laiho.

Esteellisyydet

Merkittiin, että seuraavat henkilöt ilmoittivat olevansa esteellisiä seuraavien yhteisöjen osalta eivätkä näiltä osin osallistuneet asian käsittelyyn:

Olli A. Manni

- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
- TVT Asunnot Oy
- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset kiinteistöt Oy

Toni Eklund

- TVT Asunnot Oy
- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset kiinteistöt Oy
- KOy Turun Monitoimihalli

Elina Rantanen

- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset kiinteistöt Oy

Päivi Pietari

- Turku Touring Oy

Mika Maaskola

- Turun Kaupunkiliikenne OY
- PN Turku Oy

Satu Alanen

- Turun NMKY ry

Marjukka Parpola

- Turun Satama Oy

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	21
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

- TVT Asunnot Oy

- Turun Messukeskus Oy

Tuomas Viljamaa

- KOy Turun Monitoimihalli

Seppo Lehtinen

- Turku Science Park Oy

- KOy Turun Monitoimihalli

- Nuoriso- ja kulttuurisäätiö Tarmo rs

Lauri Kattelus

- Oy Turku Energia Ab

Aleksi Randell

- Turku Science Park Oy

- Centrum Balticum –säätiö

- Turun Musiikkijuhlasäätiö

- Siirtolaisuusinstituuttisäätiö

Jarkko Virtanen

- Turun seudun sosiaali- ja terveystieteistöt Oy

- Logomo Oy

Tuomas Heikkinen

- Turun Teknologia- ja terveystieteistöt Oy

- Turku Science Park Oy

Ari-Pekka Korhonen

- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Outi Kari-Granfors

- Turun Kaupunginteatteri Oy

Pia Bergström

- Turun Satama Oy

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	22
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Kv § 179

Liite 1	Turun kaupungin toimintasuunnitelma, vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 talous-suunnitelma
Liite 2	Talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat, KJ-toimiala
Liite 3	Talousarvion yhteydessä käsiteltävät asiat, muut toimialat
Oheismateriaali 1	Strategiset sopimukset (kh-sitovat tavoitteet ovat lauta-/johtokuntien esitysten mukaiset)
Oheismateriaali 2	Kiinteistöliikelaitoksen tilapalveluiden investointiohjelma 2017-2020
Oheismateriaali 3	Talousarviokirjan liitteeksi lakisääteisesti kuuluvan liikelaitoksen ja muiden taseyksiköiden alkuperäiset talousarvioehdotukset
Oheismateriaali 4	Linkkikirjasto lauta- ja johtokuntien talousarviopäätöksiin
Oheismateriaali 5	Siltalaskelma vuoden 2016 ennusteesta vuoden 2017 talousarvioon

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää määrätä Turun kaupungin vuoden 2017

- tuloveroprosentiksi 19,50 %
- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,00 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi 0,41 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,93 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi 3,00.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että lauta- ja johtokuntien vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelman toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti lisättyinä esittelijän edellä olevilla muutosesityksillä.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti määrätä Turun kaupungin vuoden 2017

- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,00 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentiksi 0,41 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,93 %

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	23
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroosentiksi 3,00.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että lauta- ja johtokuntien vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelman toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vahvistetaan liitteen 1 mukaisesti lisättynä esittelijän edellä olevilla muutosesityksillä ja seuraavilla kaupunginvaltuuston päättämällä määrärahamuutoksella (1 kpl) ja kirjauksilla (20 kpl):

Määrärahamuutos

Sivistystoimiala +1,5 milj. euroa, josta 1 milj. euroa käytetään perusopetuksen ryhmäkokojen ennallaan säilyttämiseen sekä 0,5 milj. euroa ammatillisen koulutukseen kohdistuvien säästöjen lieventämiseen.

Kirjaukset

Kasvatus- ja opetuslautakunta:

1. Tuodaan vuoden 2017 aikana päätettäväksi ammatillisen koulutuksen yhdistäminen.
2. Tällä hetkellä kaikkia halukkaita ei voida ottaa kansainväliseen kouluun. Ottaen huomioon kaupungin kasvu ja lisääntyvä kansainvälinen työperäinen maahanmuutto, niin selvitetään kevään 2017 aikana mitä voidaan tehdä kansainvälisen koulun tilanteen parantamiseksi.
3. Selvitetään mahdollisuudet toisen ruotsin ”kielikylpyluokan” perustamiseen.

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta, kiinteistöliikelaitoksen johtokunta ja kaupunginhallitus:

4. Kiinteistöliikelaitokselta, kaavoitustoimelta ja rakennusvalvonnalta tulisi edellyttää läpinäkyvää kustannusten arviointia päätösten pohjaksi. Tarvittaessa on käytettävä ulkopuolista auditointia.
5. Rakennuslupiin tulisi saada palvelulupaus hakemusten enimmäiskäsittelyajasta ainakin tavanomaisten omakotitalojen ja muiden pienempien kohteiden osalta.
6. Paremman joukkoliikenteen myötä kiinteistökohtaisten parkkipaikkojen vähimmäismäärää tulee laskea. Parkkipaikkojen tarvetta tulee tarkastella laajempänä kokonaisuutena.
7. Toimialauudistuksessa on keskityttävä tiedolla johtamiseen ja selkeään vastuun jakoon.
8. Hyväksytään konserttitalon peruskorjauksen tarveselvitys ja määritellään hankkeen aikataulu vuoden 2017 aikana.
9. Ottaen huomioon kaavoitukseen liittyvät paineet ja henkilökunnan suuri vaihtuvuus, on tarvittaessa lisättävä kaavoituksen resursseja antamalla lupa enintään kahden arkkitehdin palkkaamiseen ja lisäksi on tehostettava jo nykyisin käytössä olevia yhteistyömuotoja muiden toimijoiden kanssa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	24
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

10. Väliaikaisten rakennusten ja rakenteiden rakentamisesta ja sijoittamisesta pitää tehdä yhdenmukaiset määrittelyt.

11. Tehdään vuoden 2017 aikana tarveselvitys Skanssin monitoimitalosta.

Kaupunginhallitus:

12. Määritellään kaupungin energiatehokkuustavoitteet ja kootaan ne Hiili-neutraali Turku –kärkihankkeen alle.

13. Avustusjärjestelmä uudistetaan vuoden 2017 aikana.

14. Selvitetään Halliyhtiön tulevat toimintaperiaatteet ja tehdään sen pohjalta tarvittavat toimenpiteet.

15. Tarkistetaan vuokra-asuntojen tuotantotilanne ottaen huomioon kaupungin voimakas kasvu ja yritysten työvoimatarve.

16. Pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden kasvun pysäyttämiseksi on ryhdyttävä seuraaviin toimiin:

- Vaikutetaan voimakkaasti siihen, että terveystarkastuksessa työkyvyttömmiksi todetut henkilöt pääsevät siirtymään eläkkeelle tai asianmukaiseen hoitoon.

- Lisätään yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa matalan kynnyksen työpaikkoja osa-työkykyisille ja muuten vaikeasti työllistettäville.

- Selvitetään mahdollisuus ”vuokratyövoimapankin” perustamiselle.

- Lisätään yhteistyötä työvoimapulasta kärsivien yritysten kanssa ja suunnataan ammatillista koulutusta sinne, missä työvoimaa eniten tarvitaan.

- Pyritään löytämään valtion kanssa oikeudenmukainen ratkaisu kustannuksiin, joita Turun maahanmuuttajatyöttömien suuri osuus aiheuttaa kaupungille.

17. Sopimusryhmät ovat yhtä mieltä siitä, että tavoitteena tulee olla kaupungin talouden tasapainottaminen lyhyellä aikavälillä lähtökohtana se, että palvelut säilyisivät niin laadullisesti kuin määrällisesti nykytasolla.

Sosiaali- ja terveyslautakunta:

18. Kotihoitoa tulee kehittää. Toiminnalle tulee asettaa asiakastyytyväisyyteen perustuva mittaristo. Lisäksi varaudutaan painopisteen siirtämiseen ennalta-ehkäiseviin palveluihin sote-uudistuksen myötä.

19. Selvitetään sosiaalisen luototuksen käyttöönoton mahdollisuus vuoden 2018 budjetin valmistelun yhteydessä.

20. Selvitetään mahdollisuus erityisesti ikäihmisten keskitetyn palvelupisteen järjestämisestä juhluvuoden kunniaksi. Samalla selvitetään myöskin yhteistyömahdollisuus Kansaneläkelaitoksen kanssa palvelupisteen käytöstä. Samalla selvitetään myös työllisyyspalvelupisteen sijoittaminen asiakaslähtöisesti.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	25
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Vielä kaupunginvaltuusto päätti, että keskustelun aikana tehdyt seuraavat ponnet saatetaan valtuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen tietoon:

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemät ponnet:

1. Aloitetaan Suomi 100 juhlavuoden aikana toimet Turun historiallisen keskustan uudistamiseksi.
2. Selvitetään mahdollisuudet ja kustannukset kortinlukijoiden asentamiseksi bussien keskiosaan.
3. Kiirehditään Ylikylänkadun ja Kaksikerrantien risteyksen ohituskaistan rakentamista.
4. Kehitetään Katariinan luonnonsuojelualueen opastusta ja ohjausta.
5. Selvitetään Sirkkalan koulun tilanne ja tarvittavat korjaustoimenpiteet.
6. Selvitetään Paattisten paloaseman tilanne.
7. Selvitetään edellytykset laskea seniorirannekkeen hintaa.

Laivorannan Saarikon kannattamana tekemä ponsi:

1. Kaupunginhallituksen tulisi ryhtyä toimenpiteisiin toimeentulotuen asumiskustannusnormin korottamiseksi 480 eurosta 500 euroon.

Liite 4

Äänestyslistat 1-39

Asian käsittely kokouksessa

Ryhdyttäessä käsittelemään asiaa puheenjohtaja Lehtinen ilmoitti, että ensin suoritetaan yleiskeskustelu, jonka aloittaa kaupunginhallituksen puheenjohtaja, minkä jälkeen pidetään ryhmäpuheenvuorot ryhmien suuruusjärjestyksessä ja sen jälkeen muut puheenvuorot. Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 18 §:n nojalla puheenjohtaja ilmoitti rajoittavansa tässä asiassa pidettävien ryhmäpuheenvuorojen pituuden enintään 10 minuuttiin ja muiden puheenvuorojen pituuden puhujakorokkeelta enintään 5 minuuttiin ja paikalta enintään 2 minuuttiin. Vastauspuheenvuoroja ei myönnetä. Yleiskeskustelun jälkeen käsitellään talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukseen esitettävät muutokset.

Yleiskeskustelun aikana puheenjohtaja Lehtinen kysyi valtuutetuilta kaksi kertaa, aiheuttaako Läntisellä Rantakadulla pidettävä mielenosoitus valtuuston työskentelylle sellaista häiriötä, että valtuuston kokous tulisi keskeyttää. Valtuuston kokousta päätettiin molemmilla kerroilla yksimielisesti jatkaa.

Yleiskeskustelun jälkeen siirryttiin käsittelemään kaupunginhallituksen talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukseen esitettäviä muutoksia.

Puheenjohtaja Lehtinen totesi asian käsittelystä seuraavaa:

”Käsittelyn pohjana ovat kaupunginhallituksen 7.11.2016 tekemä ehdotus vuoden 2017 veroprosenteista ja vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	26
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

2020 taloussuunnitelman toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liitteen 1 mukaisina täydennettynä esittelijän edellä olevilla muutosehdotuksilla.

Valtuustoryhmien etukäteen ilmoitetuista muutosehdotuksista on koottu yhteenvetoluettelot siten, että ensimmäisessä luettelossa ovat määrärahamuutosehdotukset, toisessa kirjausehdotukset ja kolmannessa valtuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaiset ponsiesitykset. Em. yhteenvetoluettelot on jaettu valtuutetuille ennen kokouksen alkua.

Muutosehdotusten tultua käsitellyiksi katsotaan kaupunginvaltuuston hyväksyneen koko talousarvion vuodelle 2017 ja taloussuunnitelman vuosille 2017-2020.”

Esteellisyydet

Merkittiin, että seuraavat henkilöt ilmoittivat olevansa esteellisiä seuraavien yhteisöjen osalta, eivätkä näiltä osin osallistuneet asian käsittelyyn:

Aleksi Randell

- Turku Science Park Oy
- Centrum Balticum –säätö
- Turun Musiikkijuhlasäätö
- Siirtolaisuusinstituuttisäätö

Jarkko Virtanen

- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy
- Logomo Oy

Ari-Pekka Korhonen

- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Muutosehdotusten käsittelyjärjestys

Puheenjohtaja Lehtinen esitti, että tehdyt muutosehdotukset käsitellään valtuutetuille ennen kokousta jaettujen muutosehdotuksista laadittujen yhteenvetoluetteloiden pohjalta.

Käsittelyjärjestys hyväksyttiin.

Tehdyt muutosehdotukset

Kattelus teki Pietarin kannattamana, sittemmin kaupunginvaltuuston päätökseksi tulleet, määrärahamuutosehdotuksen sivistystoimialan vuoden 2017 talousarvioon ja ehdotukset kirjauksiksi (nrot 1-20) vuoden 2017 talousarvioon ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelmaan.

Yrttiaho teki Rinteen kannattamana seuraavat määrärahamuutosehdotukset (13 kpl) ja kirjausehdotukset (2 kpl):

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	27
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Määrärahamuutosehdotukset

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta:

1. Portsakoti 2, suunnitteluvaraus ja toteutus taloussuunnitelmakaudella. 100.000 euron lisäys (investointimenot).
2. Pansion yläkoulu ja alakoulun peruskorjaus, suunnitteluvaraus ja toteutus taloussuunnitelmakaudella. 100.000 euron lisäys (investointimenot).

Kasvatus- ja opetuslautakunta:

3. Varaudutaan perusopetuksen oppilasmäärän ennakoituun kasvuun. Perusopetuksen henkilötyövuodet säilyvät ennallaan. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmäkokoja ei kasvateta. Ammattiopetuksen lähiopetukseen suunnitellut leikkaukset lieventyvät. Lukioiden kurssitarjontaa säilyy monipuolisuutena. 3,04 milj. euron lisäys (menot).

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta:

4. 1 kaupungineläinlääkäriin viran täyttäminen. 82.000 euron lisäys (menot).
5. 2 terveystarkastajan viran perustaminen ja täyttäminen. 100.000 euron lisäys (menot).
6. Suunnitteluavustajan (kaavoitus) vakanssin täyttäminen. 36.000 euron lisäys (menot).
7. 1 maisemasuunnittelijan (suunnittelu) vakanssin täyttäminen. 56.000 euron lisäys (menot).

Kaupunginhallitus:

8. Talousarvioraamin ylittävän osuuden leikkaus ja varausten kohtuullistaminen. 6 milj. euron säästö (menot).
9. Palkkaperusteiseen työllistämiseen kaupungin omaan toimintaan ja kolmannelle sektorille kohdennetaan 1,5 milj. euroa kh:n talousarvion sisältä, ei menomäärärahaikutusta toimitelimen talousarviossa.
10. Museoalus Sigynin toiminnan ja korjauksen avustaminen. 156.000 euron lisäys (menot).

Sosiaali- ja terveyslautakunta:

11. Lautakunnan alibudjetoinnin korjaaminen. "Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan." Kuntalaki 110 § 2 mom. "Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot (...)" Kuntalaki 110 § 4 mom. 6 milj. euron lisäys (menot).
12. Asiakasmaksujen korotusten (sosterla 15.12.2015 § 237 ja sosterla 6.9.2016 § 166) peruuttaminen ja palauttaminen valtioneuvoston 19.11.2015 päätöstä edeltäneelle tasolle. 4 milj. euron vähennys (tuotot).

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	28
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

13. Työttömien alennus joukkoliikenteessä. 140.000 euron vähennys (tuotot).

Kirjausehdotukset

Kasvatus- ja opetuslautakunta:

1. Varhaiskasvatuksen hoitopaikkojen kunnallinen/yksityinen –tavoitetasoksi (%) asetetaan taso 75/25. (Tällä hetkellä 69/31).

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta:

2. Maksuton joukkoliikenne rollaattorin käyttäjille.

Tavio teki Miikkolan kannattamana seuraavat määrärahamuutosehdotukset (4 kpl) ja kirjausehdotukset (14 kpl):

Määrärahamuutosehdotukset

Kaupunginhallitus:

1. Luottamushenkilöiden kestityskuluja (neuvottelu-/kokouskulut) leikataan 30 %.
2. Monikulttuurisuusneuvosto lakkautetaan. 15.000 euron säästö (menot).
3. Valtuustoryhmien avustukset lakkautetaan. 80.400 euron säästö (menot).
4. Vähennetään vastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrää. 1 milj. euron säästö (menot).

Kirjausehdotukset

Kasvatus- ja opetuslautakunta:

1. Peruskoulujen ryhmäkokoa ei kasvateta.
2. Peruskoulujen luokissa saa olla kotoutuksen ja oppimisen edistämiseksi enintään 30 % vieraskielisiä oppilaita.
3. On aloitettava välittömästi neuvottelut liittyen MAL (maankäytön, asumisen ja liikenteen) keskeisiin asioihin Mayerin telakan, ELY:n, Raision ja Turun kaupungin toimielimien välillä, telakan yhä laajenevan tilauskannan aiheuttamien yhteiskunnallisten infratarpeiden huomioimiseksi.

Kaupunginhallitus:

4. Turvapaikanhakijat

Suomi on yhä hyvin avokätinen siirtolaisille ja siten liian vetovoimainen ei-työperäiselle maahanmuutolle. Turvapaikkajärjestelmää luodessa ei tiedetty siitä tulevan lain porsaanreikä hallitsemattomalle siirtolaisuudelle ja kansainvaellukselle. Siirtolaistulvan nopean kasvun vuoksi ei suomalaisella yhteis-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	29
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

kunnalla sen paremmin kuin Turun kaupungilla ole enää resursseja majoittaa siirtolaisia tai tarjota näille sosiaaliturvaa ja hyvinvointipalveluja. Siirtolaistulvasta ei nykyisellään voida rajoilla kontrolloida tulijoiden joukosta tuomittuja seksuaali- tai väkivaltarikollisia tai terroristeja.

5. Kaupunkiemon ja konsernin johdon palkkoja ei koroteta vuonna 2017.

6. Avustus- ja tukijärjestelmää kehitetään ja digitalisoidaan.

7. Mahdollistetaan kaupunkilaisten osallistuminen talouden suunnitteluun, seurantaan ja valvontaan sähköisiä järjestelmiä käyttäen.

8. Kaupunki rakentaa oman moniasteisen palvelutalon vastaamaan kasvavaan vanhuspalveluiden kysyntään.

9. Konsulttikulut on tehtävä avoimiksi eri toimialojen ja työpisteiden talousarvioissa.

10. Konsulttipalvelujen kilpailutukseen kiinnitetään huomiota sen sijaan, että konsulttipalveluita ostetaan automaattisesti samoilta tarjoajilta.

11. Matalapalkkaista henkilöstöä ei irtisanota kaupunki emossa tai konsernissa, varsinkaan jos työttömyyskustannusten voidaan arvioida nousevan lähelle palkkakustannusten tasoa.

12. Poistetaan kaupunginhallituksen jäsenten tarkkailijapaikat lautakunnista.

Sosiaali- ja terveyslautakunta:

13. Rollaattoria käyttävät vapautetaan fölin linja-autolipun maksuvelvollisuudesta.

14. Hoitajamitoitusta ei lasketa.

Rinne teki Li Anderssonin kannattamana seuraavan määrärahamuutosehdotuksen (1 kpl):

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta:

1. Poistetaan Mikron tontin hankinta investointilistalta.

Miikkola teki Tavion kannattamana seuraavan kirjausehdotuksen (1 kpl):

1. Turun pysäköintistrategia on toteutettava mitä pikimmin.

Tehdyt ponsiesitykset

Kattelus teki Pietarin kannattamana päätöskohdassa tarkemmin yksilöidyt valtuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaiset ponsiesitykset (nrot 1-7).

Laivoranta teki Saarikon kannattamana päätöskohdassa tarkemmin yksilöidyn valtuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaisen ponsiesityksen (nro 1).

Muutosehdotuksiin liittyvä päätöksenteko

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	30
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Yksimielisesti hyväksytyt muutosehdotukset

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemät kirjausehdotukset nrot 1-2, 4-5, 7- 8, 10-11 ja 13-20 hyväksyttiin yksimielisesti.

Määrärahamuutosehdotuksia koskevat äänestykset

Äänestys 1

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 2

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 2 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 3

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 ja Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 3 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat Katteluksen tekemää muutosehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti Katteluksen muutosehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten Katteluksen muutosehdotus voitti tässä äänestyksessä.

Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti Katteluksen muutosehdotuksen, joka näinollen tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 4

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 4 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	31
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 5

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 5 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 6

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 6 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 7

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 7 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 8

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 6 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 9

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	32
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 2 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 61 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 6 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 10

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 3 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 6 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 11

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 4 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 12

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 8 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 13

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 9 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	33
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 14

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 10 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 58 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 9 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 15

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 11 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 58 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 9 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 16

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 12 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 17

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 13 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 58 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 9 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 18

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	34
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Rinteen Li Anderssonin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Rinteen tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 44 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 12 valtuutettua Rinteen muutosehdotusta, 11 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Kirjausehdotuksia koskevat äänestykset

Äänestys 19

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 51 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 16 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 20

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 2 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 21

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 3 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 53 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 14 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 22

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 3 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Katteluksen tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	35
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Suoritetussa koneäänestyksessä 7 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 60 valtuutettua Katteluksen muutosehdotusta, joten Katteluksen muutosehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 23

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 57 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 10 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 24

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 6 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Katteluksen tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 7 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 60 valtuutettua Katteluksen muutosehdotusta, joten Katteluksen muutosehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 25

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 9 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Katteluksen tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 5 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 61 valtuutettua Katteluksen muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten Katteluksen muutosehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 26

Katteluksen Pietarin kannattamana tekemän muutosehdotuksen 12 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Katteluksen tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 1 valtuutettu kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 65 valtuutettua Katteluksen muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten Katteluksen muutosehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 27

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	36
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 4 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 28

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 5 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 55 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 5 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 29

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 6 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 52 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 13 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 2 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 30

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 7 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 55 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 8 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 4 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 31

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 8 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	37
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Suoritetussa koneäänestyksessä 51 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 16 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 32

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 9 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 51 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 13 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 3 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 33

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 10 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 51 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 15 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 34

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 11 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 51 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 14 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 2 tyhjää, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 35

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 12 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa koneäänestyksessä 60 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 7 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 36

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	38
Kaupunginhallitus	414	24.10.2016	5	
Kaupunginhallitus	426	07.11.2016	3	
Kaupunginvaltuusto	179	14.11.2016	4	

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 13 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 52 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 15 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 37

Tavion Miikkolan kannattamana tekemän muutosehdotuksen 14 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Tavion tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 50 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 16 valtuutettua Tavion muutosehdotusta, 1 tyhjä, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 38

Yrttiahon Rinteen kannattamana tekemän muutosehdotuksen 2 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Yrttiahon tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 52 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 15 valtuutettua Yrttiahon muutosehdotusta, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Äänestys 39

Miikkolan Tavion kannattamana tekemän muutosehdotuksen 1 osalta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne valtuutetut, jotka kannattavat Miikkolan tekemää muutosehdotusta äänestävät "ei". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 58 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 6 valtuutettua Miikkolan muutosehdotusta, 2 tyhjää ja 1 poissa, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.